

CSIKMEGYEI HIRADÓ

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

Főzős évre 6 korona.
Élévra 3 korona
Egyes szám ára 14 fill. — Megjelen minden szerdán.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Vár-utca, hova a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések küldendők. — Kéziratok nem adtnak vissza.

HIRDETÉSI DIJAK

olcsó díjazású szerint lesznek megállapítva. Kereskedők és iparosok többszöri hirdetésmel árkodalmányban részesülnek. Nyitlár petit sora 30 fillár

A telekkönyvi viszonyok Gyergyóban.

A tulajdonjog minden időben a legkiválóbb kérdések egyike volt. A történelem bizonyítja, hogy ez mindig a legszorosabban összefüggött a társadalmi és állami élettel és visszattükrözte ezeknek erkölcsi és erkölcsstelen oldalát. Az emberiség a tulajdonjogba bele lehelte az ő szellemét és így abban is, mint minden szellemiben és szerkesztésben egy kiapadhatatlan képződési elv lakik, melynek alkotó erejét a történet lapjai bizonyítják.

A legrégebbi időben a tulajdon közös, nem egyéni. Oly időben pedig, midőn a család volt az állami élet oszlopa, a családi tulajdonjog fejlődik ki. Mikor pedig a gazdasági és állami tevékenység az egyéni tetterő és akarat kifolyása lesz, egy az individualismuson alapuló tulajdonjogot fejleszt ki a társadalmi és állami alakzat.

A tulajdon ősi forrása a fentartási szótton a első tárgya az élelem, a mit az ember a földnek valamely területén talált fel a nagy többség ma is ott találja. A legbiztosabb fentartást a föld nyújtja, azért ragaszkodik az ember olyannyira a föld-

birtokhoz. Azonban nemcsak az életszükséglet, hanem a büszség, büszkeség is földbirtok szerzésre markálja az embert. Büszkeség rejlik abban, hogy mennél nagyobb részt bírjunk a keres földből. A hány hold birtokunk van, annyival magasabban állunk a földnélküliek fölött.

A kielégíthetetlen vágy, a gazdagság, kényelem utáni hajsza megteremtette a gazdasági életben az egyéni jognak az elfajlását: az önzést, mely korunknak egyik jellemvonása.

Az önzés pedig a tulajdon tiszteletét gyakran megtámadja a céljaira az eszközöket nem igen válogatja. Hatalmat, ortselyt, ravaszságot kész azonnal működésbe hozni, ha más uton nem tud boldogulni.

Az államnak szigorú köteleasége tehát a tulajdon tisztelet fölött való örködés, hogy egyesek kapzsasága a többieket ki ne zsákmányolja.

A birtok tulajdonjognak és a tulajdon tiszteletnek egyik első rendű törvényes biztositéka: a telekkönyv.

Ez azonban csak egy nyújt biztositékot, ha a valóságot törvényesíti, különben ösztönt ad egyesek csalásainak.

A telekkönyv és a birtokviszonyok

közt azonban sokszor a legnagyobb ellentétek vannak.

Az igazságügyminiszter ur tárczájának a tárgyalásakor beismerte, hogy telekkönyvi törvényeink sok tekintetben nem váltak be a telekkönyvek rendezése égető szükség. Valóban, ha az igazságügy miniszter urnak sikerül a telekkönyvi ügyek rendezése, nevé hallhatatlán fogja tenni a kisebb birtokosok helyzetén nagyot fog lendíteni.

Még az igazságügyi tárcza költségvetése előtt panaszra és kérvényezésre adtak okot a gyergyóditrói zavart birtokviszonyok. Két kérelem is ment a közséből; egy a nép köréből tömeges aláírással a földművelésügyi miniszter urhoz; egy pedig a községi képviselő testület határozatából a rendes uton a gyergyószentmiklósi járásbíróhoz. A kérelmezők orvoslást kérnek, különben a lakosság egy nagy része rövid idő múlva pusztulásnak lesz kitéve. Gyergyóban a földművelő nép sorsa máskép is elég mostoha, alig tud egy napról a másra megélni. Ha a törvény azt a kis birtokát sem tudja megvédeni, mely neki a kenyérből a fekete kenyéret szolgáltatja, akkor vándorbotot vehet kezébe.

A ditrói panaszokhoz csatlakoznak a

TÁRCZA.

Nagybőjt álom.

Lessing egy helyt ezeket mondja: „Mily boldogtalan az ember! Teremtője nem talált számára elég kint a valóság birodalmában, hanem, hogy a kinoket növelje, a képzelet birodalmát is meg kellett teremtenie!”

A német műkritika diktátorával e tekintetben nem értek egyet, mert én e második birodalom megteremtését sine qua nonnak tartom; sőt a mi több, e nélkül az életet méltán nevezhetnők, a mint hogy helytelenül nevezték is, a siralom völgyének.

Gondoljunk csak az újságírók félre közegére, a riporterre. Ő nem ér rá, hogy a coraón járó-kelő hölgyeknek bájhatalmas arczaín csallgón s lopva hallgassa édesen csavogó beszédeiket, hogy bámulja a hetvenkedő katonatisztek martialis alakjait a végig nézze, hogy a karcu illatazeresz ifjak mikép bódolnak Amornak; nem az ő fillének vannak szánya aína savanyu-édes bók, melyek illatos virágokként repdesnek ide meg oda. Minden fáradozása és futkosása mellett sinca kiltáása, hogy az „Újságírók Othoná”-ba felvegyék, pedig hát ha az ember fontolára veszi a dolgot, ő a factotuma az egésznek. Akármilyen az a czi me a lapnak, mégis csak új-ság, s mint ilyen az olvasót nem annyira a vezér- vagy tár-

czaczik érdekl, mint a hírek, miket a riporter szerkeszt.

Már most mi lenne e szegény emberrel, ha számára nem volna meg a képzelet birodalma? Ő a földi javak kéjzűnében örömet és megnyugvást nem talált, tehát a képzelet birodalmában kell röpke lepkék után futkosnia.

Lapzárta után lell iróasztalához s addig nem engedi magát át Morpheus ölébe, a míg egy a lap élére szánt cikket meg nem írt, melyben a szabad szó souverain módon érvényesült. Leteszi tollát s a muzáák ringatása mellett örömről álmadott, de fölébredvén, csalódott, mert a felelős szerkesztő kezébe vette a nagyreminyű cikket, s egy kis türelem után a papirkosárba vándoroltatta. Szegény riporter! „Legyen családiasod szebb öröm anyja!” Hát az ő lelkében Marks és Lassalle szikrái ne találtak volna gyújtó anyagra? Szépfürtű feje alatt egy magasztos szem sem teremne? Oh, ez nem lehetséges! A felelős szerkesztő bizonyára nem tartotta szem előtt Hauptman szavait, hogy: „A bol sok jó van, ott a hibákat meg lehet nevezni, de a hol sok rossz van, ott a jót kell felkutatni.” Vigasztaljanak meg téged Patófi szavai: „Sokszor nem érti meg az embert kora; nagyot teremt nagy lelke erejéből és ez idézi elő bukását.”

Hasonló sorsa van a színházi sugónak is. Ő is ép oly factotuma a színháznak, mint a riporter az újságnak. Egyedüli különbség az, hogy a míg a riporternek szellemi productumait a lap-

ból olvassuk, addig a sugó harsány szózata vizhang gyanánt üti meg fulunköt. Mily rosszul eshetik neki, hogy mindig csak a más férczmunkait kell a könyvből kiolvanania, holott neki is volnának ötletei s tulajdonképen ő volna a leg-hivatottabb egyéniség arra, hogy egyszermind kritikus is legyen. Vajjon nem jajdul e fel a lelke, ha látja, hogy filozopterek meg juratusok rasonálnak?! . . Bizony felsohajt Kniggevel . . . „engedd meg annak az embernek, aki valamit tanult, hogy beszélhesen művészetéről és tudományáról, sőt add meg rá neki az alkalmat!”

Szóljunk most egy jámbor filozopterről.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy tandijmentes filozopter. Hogy ez mivel foglalkozott, miről ábrándozott s főképen miről álmadott: ennek leírása tulajdonképeni feladatunk.

Ugyan kérem mivel foglalkozni egy tandijmentes filozopter? Nem ír ő szerelmek verseseket. Keblet tár ugyan minden szépre, de a szerelem iránt érzéketlen, mert jól tudja, hogy a fiatal ember esztét kizökkenti a rendes kerékvágásból. Hát ugyan mivel töltendő kincses Koloza-várt az időt? Jár szorgalmasan az előadásokra, de nem azért ám, mintha a colleginák kellemeinek varázsa hódítva vonná feléjük, nem, hanem mert szereti a tudományt s no meg a katalógizálás is, a mely olykor influenza gyanánt üt be és terrorizálja a hallgatóaságot, serkenti őt a szorgalmas látogatásra. A mi filozopterünk, mint minden filozopter (?) nagyon szerette a könyveket.

gyergyó-remeteiek is, mert ott szintén oly zavartak a birtokviszonyok.

Panasszaikban előadják, hogy ismeretes az a körülmény, miszerint Ditróban és épen úgy Remetén is több, mint 4—5 éve az ingatlanok árverezése napi rendben van. Ezen árverezések pedig a legtöbb esetben oly birtokokra vonatkoznak, melyeket a valóságban más egyén bír és más egyének a nevén áll a telekkönyvben. Ez utóbbi helyszínelés, téves telekkönyvvezés által lett telekkönyvi tulajdonos. A nevén szereplő birtokot épen azért terhelte meg, hogy az idegen vagyon alapján jogtalan nyereséghez jusson. A telekkönyvnek ezen hibás állapotját némelyek egész birtoküzérkedésre használják, mert a tévesen mások nevén álló birtokokat potom áron összevásárolják s azokat a jóhiszemű bíróság törvényes hatalmának segítségével tényleg birtokukba igykezik venni, vagy ha ez nehezen megy, akkor telekkönyvileg nevükre jutott birtokot lehető legmagasabb összegben adóssággal terhelik meg, s a fizetésről szó sem lévén, a hitelező a birtoknak végrehajtás alá vonását szorgalmazza s így a valóságos birtokos minden ártatlansága mellett is elesik birtokától, vagy pedig kénytelen saját birtokát az árverésen megvenni. Így terjed a szegényebb, tudatlan nép között a szegénység és gyarapodik a családok pénze.

Mínthogy Ditróban és Remetén a községnek legalább is egyharmada hibásan van telekkönyvezve s egész határrészek telekkönyvi rajza helytelen, égető kérdésé

vált a telekkönyv rendezése. A létező zavarok oly bonyolódottak, hogy azokat egyszerű telekkönyvi helyesbitéssel helyre hozni nem lehet; hanem, hogy a tényleges vagyis valódi birtokos saját fekvőségére telekkönyvhöz jusson, s a tényleges állapot a telekkönyvvel s a telekkönyvi rajzzal s az adó kataszterrel összhangba hozassék, gyökeres és pontos munkálatra lesz szükség Ennek keresztülvitelére a folyamodók biztosi kiküldöttet kérnek.

Gyergyó-Ditró község képviselő testülete s egyszerűen a birtokosság jellemelegi képviselője ezen állapotokat további szó nélkül nem hagyhatja s a kis birtokosoknak s a szegény és tudatlan népnek megkárosítását s tönkrajtását el nem nézheti, hanem kötelességéből kifolyólag törekedni fog, hogy e nyomoruságos állapotok kellő orvoslást nyerjenek s reméli, hogy folyamodásának meglesz a kívánt sikere.

Igaz hogy Ditróban és Remetén az arányosítási és tagosítási eljárás folyamatban van s a részletes fölmérés is megtörtént; de még hosszú idő kell ahhoz hogy ezen munkálatok kivált Ditrónak 60 ezer holdnyi területén befejezést nyerjenek. De ezen eljárás sem elégséges egymagában arra, hogy a tényleges birtokos telekkönyvi tulajdonos legyen; és nemcsak most, hanem mindenkor ki lesz téve annak, hogy jogos tulajdonától a törvény hatalma alatt megfosztassék; tiszta és jó telekkönyv nélkül a veszedelem s aggodalom mindig fennmarad; a tagosítási munkálatok tehát nem teszik feleslegessé a telekkönyvi kiigazításokat s ennek életbevágó szükségessége

minden időre szól; azért a község képviselő testülete a kir. járásbírótság útján a nagymélt. igazságügyminiszter urat gyors és gyökeres orvoslásra kéri.

A telekkönyv kiigazítása nagy hasznára lesz a népnek, biztosítja a tulajdonjogot s vissza állítja a megrendült tulajdon tiszteletet.

V.

Műkedvelői előadás.

Olyan jól esik még csak a névnek említése is. Hisz azok a szívekben a nemes érzést tápláló, a tehetségeket megismerni tanító műkedvelői előadások oly ritkák városunkban. Pedig oly szép az, midőn egynehányat azok közül, kik között élünk, járunk, habár csak rövid pár órány keresztül is, Thália templomában tele ihlettel, érzéssel, szereplők iránti igaz kedvetlenséggel áldozni látnak annak a Muzsának, annak a költészettel párosuló igazművészetnek, melynek adata még a hivatásos színművészeknél is annyira magával ragad.

Rége volt már műkedvelői előadás nálunk, közel egy éve annak. Örömmel fogta el tehát kebleinket, mikor már jó levele szüretelt a fűm, hogy huszöt másod napján a helybeli polgári olvasókör műkedvelői tagjai előadásra készülnek. Érdeklődésünk csak fokozódott, mikor a színi jelentések napokkal ez előtt tudunkra adtak, hogy Tóth Ede és Korán elhunyt színművésztársaink örökei ragyogó besúdarabja „A tolmács” kerül színpadra, melyet színművésztársaink jellemezni egyik legnagyobb alakja országos hírére emelt. A várt várt est elérkezett s a „Csilla,” nagy termét zsúfoltan megtöltött közönség várakozással nézett az est sikere elé. S műkedvelőink a várakozásnak romekül megtelelt összhangzó, elragadó, szívét lelket gyönyörködtető játékkal. Oly szép volt az előadás, oly magas színvonalon állott az, hogy most midőn annak részletes ismertetéséhez fogok, gondolkodásba esem, hogy tulajdonképpen kikkel kezdek, a szereplő urak vagy a hölgyek játékaival.

Gondolkodásomból azonban hamar kiközököl s azon elhatározásomat — nem bírólve a szereplő urak esetleges nehézségeivel — hogy a nők játékát vegyem előre, szilárdra teszi az a gazdag érzéssel teljes gyönyörű alakítás, melyet a zene-erővel személyesítő Orbán Irén k. a. Angyal László szerepében bemutatott. Az érzelmenek, az átérzésnek ama foka, mely egész játékában oly szépen kidomborult, magával ragadott; a szerencsétlen, de becsületlen leánynak, kit

Nem nézte ő, hogy arany, vagy ezüst metszetek-e, vagy középkori bikabőrbe vannak borítva: ő csak az eszmét, a halhatatlan lapot kereste. Jól ismerte Kolozsvárnak minden könyveskereskedőjét, — lakhatott az a város bármelyik zugában. Nem volt beti vagy országos vásár, a melyen ő a vásárt be ne barangolta volna. Sok pénze nem volt, de a mi kicsije volt is, az is mind a könyveskereskedők zsebébe vándorolt.

Ha árveréseket tartottak, lelkesületbeli dolognak tartotta mindenikben megjelenni s noha soha sem vehetett ily alkalmakkor könyvet, mert hát a bugyillás, amit az angolok a legérzékenyebb testrészeknek hívának, nem futotta; mégis elképzelhette legalább a lehetőséget hogy ő ezeket majd mind beszerezheti.

Míg mások a cselelőtti fáradalmakat ebéd után kipihenték, addig ő élvezte a könyvárjegyzéket s olvasta a művek címét, iróját és árát. Ilyenkor a képzelet szárnyán elszállt egy megnagyosodott könyvtárba a melyet sajátjának gondolt és — végtelen bollog volt.

A nagybőjt alatt is folytatnia megszokott foglalkozását. Intézetben lakott, a hol tudvalevőleg az ember kis kalánnaal merit s nem anynyiszor, a mennyiszor akarja. Minden idealistája mellett is kezdte érezni, hogy az ember csak félig szellem, félig pedig anyag, mint a polyp, melynek fele növény fele pedig állat; de a lelkesület nem vitte rá, hogy egy pár fillért áldozzon materializmus oltárán. Egyszer egy a szentágytörő gondolata támadt, hogy ugyan pár könyvet elad, de az uton meggondolkodott s a könyveket visszavitte régi helyükre s ugyanazon éjjel álmot látott.

Azt látta álmában, hogy a zálogházban van. A három hónap letelt s mínthogy őt se ki nem váltották, sem pedig a zálogzedéluálokot meg nem újították, a törvények értelmében elárverezik. Tehát az árverési teremben volt. Körülötte állott sok régi poros butor, egy pár anyós, naplopó, riporter, sügő, írő, romlott doák, színész és jurátus. Hoz ezek miként kerültek ide, azt nem tudta. A teremben lehetett még látni egy pár szabót, vargát, kereskedőt, egy sereg zsidót s sok más eféle kiállhatatlan egyént.

Lenéző mosolygally, szakértő figyelemmel nézték ez utóbbi individuumok a kiállított poros tárgyakat. Végre valahára megérkezett a zálogház felügyelője a kiküldöttével. Az előbbi leült, egyet köhintett, jelezve, hogy megérkezett, erre a kiküldött megkezdte az árverést azzal, hogy a filozopter után nyúlt. Maga elé állította s így szólt: „Uraim! Itt van egy még eléggé jól konzervált filozopter; egy kissé rongyos, a férgek egy-egy helyt kirágták, de azért még sok mindenre használható. Van egy kicsi esze is s képes mindennapi kérdésekre felelni. Szükség esetén esillárnak is jó s a gyertyákat tarthatja a kezében, fején s lábával. Legnagyobb értéke abban áll, hogy az ablak mellé is akasztható termométernek. Különbben is egy igen kedves és alkalmazkodó egyén. Házi orgonánál a fuvót is nyomhatja, mert s mint láthatják, lábai még tűrhető állapotban vannak.”

Ezen előnyös ajánlatok után a kiküldött egy percig színetet tartott s aztán mondá: „Harminez fillér először!...” Néma esend uralkodott a gyászos teremben. Gond-sanyarta szívvel, mélyen megalázva ült a filozopter s szegylene háttartalán volt. A vevők közül sokan kárörömmel

pillantottak rá, némelyek nevettek, mások megmegvető sajnálattal fordították hátat.

„A lump nem ér semmit”, mondá valaki a szögletben, „szeméből egy szikra életvidorúság sem néz ki.” Ekkor egy ismerős kollegája lépett be a terembe. Ennek láttára a remény vilám sugára ragyogta be a szegény filozopter kétségheeső arcát. Egy lépést előre ment, hogy vétesse meg magát a kollegájával; de csalódott, mert ez is tandíjmentes lévén, mindene volt, csak pénze nem.

A felügyelő kezdett már nyugtalanodni. Intett egy szolgának, hogy vigye oda a 4., 5. és 7. szám alattiakat. Megtörtént. A kiküldött erre mondá: „Mínthogy e filozopter senkinek sem ke egyesítjük őt e három tárggyal: az egyik porter volt egy tekintélyes napilapnál, a más jogász, a kit tintába fűrészöltek volt s most viszekben izzadja ki s a harmadik színházi kritikus. Százhusz fillér először!... Ismét néma esend. Ugy látszott, hogy az urak csak mint műkedvelők mentek oda, nem pedig vevői szándékkal.

Egyszerre megnyílik az ajtó a belép a terembe egy gyönyörűséges bakfi. Egyenes pozícióba vágja magát s miután esabított mozdulattal hajította meg magát, ily szavakra nyíltak meg nézes ajkai: „Csend! — Mindnyáján megjédtek s bántattak a bátor kis teremtést. „Acheoronra érett blünsük! Hát önkök az ember, kinek számára le kellene hozni a Helikonról az örökzöld koszorút, a némacneuzipáció leglelkesebb hívés s előmozdítóit akarjátok itt potomon elárverezni!?”

Mialatt ezt mondta, szeméből a szép csillagok sugárát szórta a filozopterre, míg három tár-

szert, mert házi asszonyának fia szerelmes belé, a legnagyobb gyálságra sodornak, lépással gyanúsítanak, lemondó fájlalma, a szenvedések sulya alatt ki kitérő s a sorsral való elégedetlenség, majd pedig megnyugtató s szenvedésekben, oly híven tükröződött vissza, oly megkapóan, oly meggyűzősen lépett elénkbe, hogy o játékok, mely a maga fenségében oly meglátó volt, sok-sokú nem fogjuk elfeledni. S a hatást, mely határt nem ismerő taphan tört ki és hívtá lámpák elé Angyal Liszka híjos alakját, csak óriásibb mérvűvé tette az a szép, kellemes hang, melyvel a kisasszony rendelkezik, s azok az elragadó népdalok, melyeket játékaiban bebeszöve, igazi érzéssel, meghatóan énekel.

Magas színvonalon állott Darvas Heléné urnó művészi játéka, ki Kontraé szerepében igazi hű képet adta a gyáva férjek felett alakodni tudó asszonynak. Szabályos hangja, határozott aralkatái, a rózsa fellépése, melyvel a kisasszony rendelkezik, a hívesen bízik az asszony képességei, a fiáért rajongó szeretet, hű vonása, mely olykor olykor teljesen el-tünni látszott az anyai kelhelől teljesen megtestesítve, fényesen egyesült előadásában.

Megrázóan, a mely érzés magas fokán játszta Ördög Sára vérfagyasztó szerepét Pap Györgyő urnó. A hiúnt melyen érző lélek tüprangései, a hirtelen szenvedéseitől megtört lélek válságkódásai, s a hűn megbánása, a lánya utáni epekedés valódiágonosan testet öltött alakításában, s szorongató fájlalmonak, majd a lánya felaláláskor, előretört örömeinek melyek a vén koldus asszony fáult lehelől keltek, megkapó jellemzése egyaránt megmutatták szereplő urnó játékában a szép tehetséget.

A női szerepek közül a nagyobbakat vázolván, ugy hiszem ideje lesz áttérnem a férfi szereplőkhez is.

Darvas Béla ur Mraesakája a humorral telt léleknek megkapó alakításán volt.

Az öreg vándorló legény nehéz szerepét igazi odaadással oldotta meg. A ravasz tolvajt a kinas rajlásán a legkiválóbb gyakorlott komikussal is számottevő ügyesség-gel adta, a korhely, c-avargónak nevelésének ragaszkodását, egy a természet minden bájával megáldott fiatal leányhoz, annyi elevenességgel, megkapó komikummal állította elénk, hogy még a legkomolyabb néző is hangos kacajra fakasztotta. Művészi volt a játéka, a szó teljes értelmében, annyi humor s komikum volt abban, a mit egy műkedvelőnél csak bámulni lehet. Játékának végű jellemzéséül csak annyit mondok, hogy mindenképp jó kedvre, derült kedélyre hangolt azzal:

Úgyesen állotta meg helyét a szerelmes, kissé hevesvéri Miklós szerepében Döcgy János ur, aki különben kell mes hangjával előadott népdalaival általános tetszést aratott.

A gyáva férj, a könyölmű Kontra szerepében Kertész István ur egészen otthon volt. Játékának egyes vig jelenetei általános jókedvre hangolták a közönséget

sát figyelem sem méltatta. A filozopternek lelke gyönyörbe rezgett át s a szerencse dus kegyelmének tartotta, hogy ez a szeriemnél is szebb bakfis épen öt szemelte ki. — „Mennyit ígérték idáig a filozoptert? — kérdezte ő. — „Eddig még semmit“, viszonzá a kikiáltó. — „Száz forint“, kiáltá ő. Alig ejtette ki száján e tömérdek összeget, midőn az ajtón egy másik láb lép be, a ki ötszáz forintot ígér. Ez alatt a terem megtelt szivbárogatókkal a versenyezve ígérték a nagy összegeket.

A filozopter fölegyenesedett a nagy léptekkel járt az asztal körül. Amaz inas-lelkekre pedig, a kik az imént becsületsértő szidalmakat aggat-tak rá, most archilochusi epével nézett, mint valami molossus kutyákra. Ők ellenben hámlulták a filozoptert s gondolták, hogy dicső egy alkot-mány lehet ez mégis.

A vételár felemelkedett ötvenezer koronára a még egyik balandó sem mondható a filozoptert magáénak. Egy őeg asszony azonban már előre magának szánta volt, mert egész fleigmatikusán várta végig a fiatalok versenyzését s egyszerre százezer koronát ígért. Az erre következő mely csendet csak egy ünnepélyes hang zavarta meg s ez az volt, hogy „E században egy férfit eny-nyire még nem becsültek.“ E magasztaló szava-ka a szegény filozoptert már nem hallotta. Egy pillantást vetett első megmentőjére s látván, hogy könybe gyöngyöztek játéza barna szemei: oda rohant, átkarolta s az első csók csattanás-ára — fölébredt álmából.

Darvas Lajos.

Vaavári J. ur a Lőrincz szerepében nem mindennapi alkítást mutatott be. Úgyes kupléi és remek játéka kis szereplő is fényesen érvényesültek.

Megkapó elővéneggel játszott Péter Gyula ur is Ábris szerepében.

Raucz Lőrincz ur a falusi jegyzőknek mintaképet mutatva be. Dulgas jegyző szerepében, ugyazintén Orbán P nr és Rigó városi bíró szerepében megállotta helyét.

Kis szerepeikben egészen moztokt Orbán Mariska k. a. (Rózi), Salamon Erzi k. a. (Fáni), Darvas Margit (Máli), Hajnó Juliska k. a. (Kati), ugyazintén Bakó Mari k. a. (Szajásné). Az összhang emeléshez ügyes játékokkal hozzájárultak Nagy G. Darvas Gy. és Jakab L. továbbá Antal Sándor (János körházi felügyelő), Hajnó János (rendőr), Ilyés István (vidéki pandur) és ifj. Raucz Ignác, ki az ál-mos kishíró nagy eredetien adta.

Remek volt az egész előadás, s magyhiszem, hogy köz-öshajt fejezek ki az által, ha azt mondom, hogy adja Isten, miszerint mielőbb láthatunk a mi derék műkedvelőinket is-mét a színpadon.

Honalapító.

Mindenféle.

Esküvő. Becze Imre vármegyénk tehet-séges és magyszorgalmu aljegyzője f hó 16 án huavét másod napján — esküült örök hűséget Márton ffi Anna kisasszonynak — polgári leányviskolánk elönyösen ismert tanítónőjének — a menyasszony szülei házában Miskolcra. Szerencsét, boldogságot és áldást kívánunk az új párnak.

Első keddi bucsu Csik-Somlyon f. hó 17-én tartották meg az első keddi bucsút, melyre a re-mek időre tekintettel egy Csik-Szereléből mint a fel és alsóik közöugekből nagy számú hívők jelentek meg.

Szintársulat. Fekete Béla sokat emlegetett, jó hírben álló szintársulata városunkba megérke-zett s a mint értesülünk az igazgató urnak sike-rült 12 előadásra szép számú bérletet össze-állítani. Az előadás-ok sorozatáról a m. t. közön-ség azinlapok utján fog értesülni.

— **Fénykép minták.** Ifjabb H o r v á t h fényképész urnak az előptaki fürdőn eszközölt és kitűnő technikára való, remek szép fény-kép felvételeire, melyek lapuk kiadója Szvoboda József könyvkereskedése kirakatában a közönség szemlélésére kitéve vannak s a me-lyek eddig is általános feltűnést és tetszést kelte-tek — m. t. előfizet-őink és olvasó közönségünk figyelmét felhívjuk azzal, hogy ifjabb Horváth ur ideiglenes műter-mét, melyet helyben a Templom-utczában az Adler József szobafestő ur lakásán állított fel, már számosan keresték fel, ki a megrendeléseket a legközelebbi idő alatt s a legpontosabb kivitel-ben teljesíti.

Állatkerék. Csik-Szentnibályon lakó Minier Albert nagybirtokos mintagazdaságában a napok-ban érdekes szaporodás történt, a mennyiben a megeszerte ismert kiváló fajtehenci közül egyik kát egészséges üszörbort hozott a világra a tulaj-donos nem csak-ely öröme. A borjuikrek a ren-decsnél jóval nagyobb kiadásnak s szintű hó-fehér volt már a születés pillanatában is. Hát nem boldog a magyar?

— **Szalmafő-fanfolyam.** A hazai ipar fej-lesztése céljából a földmívelési miniszter Maros Torda vármegye iparfejlesztő és közgazdasági bizottságához leiratolt ízesett, melyben arról ér-testiti, hogy a székely közöugekben a szalmafo-nással foglalkozó székelyeknek egy ingyenes cur-sust akar nyitni f. évi április 15-étől május, eset-leg június hó 15-ig terjedő időtartammal. Ennek vezetésére egy tanítónő rendelkezik kiküldeni, ki a finomabb szalmafonás és szalmamanyag ké-sztésébe gyakorolná be a tanulni akarókat. A miniszternek ezen szép és kiválóan hasznos in-tézkedése azonban most nem valószínű meg-mivel egyfelől szalmamanyag sincs ilyenkor, a melyet feldolgozni lehetne. De annál fényesebben

bevalna az a jóakaratu intézkedés késő őszel, mikorra a közönség érdeklődését is fel lehetne kelteni. Különbén, a mint értesülünk az iparfej-lesztő bizottság ebben az irányban fogja meg-tenni a lépéseket. Álljunk készen, hogy mikor a segítség jön elég ügyesek és életrevalók legylünk ennek felhasználására!

— **Székely-szövetség.** A hazai ipar-pártolá-sára alakult „Székely-Szövetség“ f. évi április 17. délután Maros-Vásárhelyt az Erzaélet-igetben népgyűlést tartott avégből, hogy a hazai ipar-pártolási mozgalmat megismertesse és annak üd-vös célja felől a nagy közönséget tájékoztassa. Az ünnepség sorrendje: 1. Elnöki megnyit-ő: Mikó Arpád főispán. 2. Az ipar-pártolási mozgal-mon célja és hatása: Filep Albert kir. tanácsos. 3. Iparunk és a külföldi verseny: Sz. Szakáts Péter kereskedelmi és iparkamarai titkár. 4. A „Székely-Szövetség“ célja és a „Magyar Forrás“: László Gyula kereskedelmi és iparkamarai másod-titkár.

Meghívó. A csikmegyei gazdasági egyesület XVIII. évi rendes közgyűlést április hó 25-én délelőtt 10 órákor kezdődőleg a vármegye-ből kisebb termében tartja, melyre az egyesület minden tagját hazafias tisztelettel meghívjuk. A közgyűlés tárgyai: 1. Titkár jelentése az egye-ület 1899-ik évi működéséről. 2. Az 1899. évi számadások előterjesztése s azok feletti való hatá-rozat. 3. Az 1900. évi költségvetés és működési program megállapítása. 4. Az igazgató-választ-mány tagjainak szaporítása iránt beadott indít-vány s annak elfogadása esetén 5 igazgató-válasz-mányi tag választása. 5. A községi guzda körök szervezése. Előadó: Páris Frigyes. 6. Az igaz-gatószághoz a közgyűlést megelőzőleg beérkezendő indítványok. Csik-Sacreda, 1900. márczius 31-én. Becze Antal alispán, elnök. Nagy Imre, egyleti titkár. Alapszabály 16. §. Testületek jogi képviselőjük, kiskoruk törvényes gyámjuk, város a polgármester, községek a bíró vagy jegyző által gyakorolják tagaági jogaikat, de megbizhat a városi vagy községi képviselő ezen jogok gyakor-lásával más egyen is, ki az egyesületnek külön-ben is tagja.

Végtárgyalások és főtárgyalások jegyzéke.

A csikszecredi kir. törvényszék által 1900. április 20., 21. és 23-án tartandó végtárgyalások, illetve főtárgyalásokról:

1900 április 20-án.

- 1) 6170/899. Tankó János ellen súlyos testi sértés iránti ügy.
- 2) 671/899. Kurkó György ellen súlyos testi sértés miatti ügy.
- 3) 6172/899. Bocskor Gergely ellen lopás büntette miatti ügy.
- 4) 715/900. Bendu János ellen súlyos testi sértés büntette miatti ügy.

1900 április 21-én.

- 5) 137/900. Marosán János ellen sikkasztás büntette miatti ügy.
- 6) 157/900. Máté Vitus ellen súlyos testi sértés miatti ügy.
- 7) 6163/899. Bartis Gáspár ellen magánlak sértés miatti ügy.
- 8) 179/900. Sárig György Istváné ellen lo-pás büntette miatti ügy.
- 9) 195/900. Blénes István ellen hatóság elleni erőszak büntette miatti ügy.
- 10) 200/900. György Ferencz Ferencz né ellen súlyos testi sértés büntette miatti ügy.
- 11) 1333/900. Szász József és társai elleni ügyben ítélet kikirdetés.

1900 április 22-án.

- 12) 876/900. Kolesár Vánczi Mihályné ellen lopás büntette miatti ügy.
- 13) 877/900. Toti Burján Sándor ellen lo-pás büntette miatti ügy.
- 14) 911/900. Kovács Antal ellen súlyos testi sértés büntette miatti ügy.
- 15) Zsidó Péter és társai ellen súlyos testi sértés büntette miatti ügy.
- 16) 937/900. Boér Antal (Miklós) ellen lo-pás büntette miatti ügy.

CSARNOK.

Egy üres hely.

— Kép a valóságból. —

1.

Könnyezve néz az asztalra,
A keserű szegény atya:
Kicsi fia ülében,
Kicsit szemmel nyugazik szépen.

2.

A nagyobbik leánykája,
Az ételt már kifaltalta;
S az öt éves, kis gyerekre
Az állkendőt, már felkötötte.

3.

Le is ütök mind a négyen,
Csak éppen egy hely üressen;
Ott is vagyon egy teríték,
Igy szokták ezt tenni mindég.

4.

Ez pedig az anya helye.
Család dísz, kincse lelke;
Koronája, boldogsága,
Csak ő nincsen már e házba.

5.

Nem is izlik semmi étel,
Nem az anya készíté el!
Oly keserű, oly sötét,
Künnel sózzák mind utaltan.

6.

Örangyala a családnak,
Caittója a síróknak,
Nem jön vissza nem lesz ismét,
Csak üressen marad a szék.

7.

S tekinteni most e helyre;
A családnak mily keserve!
Van-e ilyen nagy veszteség,
Melyet okoz ez üres szék?

8.

Kimondani sem lehet ezt!
Csak egyedül szívet reszeszt,
Nélkülözni egy jó anyát
A családnak boldogságát

9.

És az atya fiacskáját
Fáradt karra öleli át;
Szemeiről a sok könnyet,
Letörölni...! azt nem lehet.

10.

Oh szenvedő szelid Bárány
Indulj meg e család sorsán;
Vigasztald meg azt az apát,
Kicsiny árvaik gondozóját!...

Várterész Antal.

Közgazdaság.

Olvasókörök.

Közsegeinkben az olvasókörök létesítésének szükségességét, célszerű, jótékony és üdvös voltát korábban hangsúlyoztuk; visszatérünk e kérdésre, hogy lásuk, miben is áll az olvasókörök lényege, mi az igazi értékük.

Kis gyermek korunkban az iskola küszöbének átlépésével a gondtalan életből egy új, előttünk eddig ismeretlen világba jutunk. Itt kezdődik az életküzdés, itt tanulunk írni, olvasni, számolni, itt kezdünk gondolkodni; de rövid idő alatt elhagyjuk a hatosztályú népiiskolát a szótán kit-kít rendeltetése szerint másfelé hiv az élet, egyik szőlőinél marad, gudálkodk, a má-
sik iparosnál dolgozik, a harmadik magasabb tanulmányokat végez.

Mi történik most a földműveléssel foglalkozó falusi emberek legnagyobb részével? Elfe-

ledi, mit az iskolában tanult; néhány év múlva nem tud írni, olvasni, mintha soha iskolába sem járt volna. Egészen más munkaköre van, ő abban jól érzi magát, s ha községében esklüdt vagy polgár nem lesz, nem is kap alkalmat, hogy népiiskolai tanulmányának hasznát vegye. — A leggyeszerűbb végzet, melyet hatóságoktól kap, ha valahogyan átsilabilizálja is, nem érti meg; gyakran egy egyszerű levél megírásáért fél salut össze kell járnia; minden legkisebb írásért másnak kell fizetnie és e mellett mindig ki van téve a megcsalás, rászedés veszélyének. Ha a telökönyvből tulajdonjogot, terhet vagy más állapotot kel néznie adásvéves alkalmával, nem tud eligazodni, kiaszerű dolgokban is ügyvédhez kell fordulnia Mindez nagy hátrányára, sokszor kárára van a szegény népek. És ennek a szerencsétlen állapotnak oka az, hogy a népnek, kikerültyén az iskolából, nincs alkalmat, módja tanulmányára megóvására, értékesítésére, sőt tovább fejlesztésére.

A milyen hivatást teljesít a népiiskola gyermekek nevelésénél, olyan hivatást kellene teljesíteniük olvasóköröknek a felnöttek tanítása, oktatása által. Ezeknek tehát egy második iskolának kellene lenniük a nép számára, a hol ez élni tanuljon, a hol megtanulja, hogyan munkálkodjék szélszerűbben a nehéz életviszonyok közepette.

Itt az a kérdés, hogyan volnának az olvasókörök átalakíthatók és fentarthatók? Közakarattal, közköltéssel. — Először szerény alapon indul néhány gazdasági érdeket képviselő lappal, a mint erősödik, más, a népnek megfelelő lapokra és könyvekre. Az alapítást a papoknak és tanítóknak kell kezökbe venniük, mivel közsegeinkben az előljárásság kivételével rajtok kívül nem igen van arra ember.

Helyiségül a község háza szolgálhat, ha ez nem adhat helyet, egy faluban mindig lehet kevés összegért alkalmas szobát találni. A székely ember hosszú téli estéit pipázgatás, szunyadozás helyett épületes helyen tölthetné, a hol tanulna és lenne mit beszéljen otthon gyermekeinek, feleségének. Megtanulna a méhézetnek, a földművelésnek, a takarmány elkészítésének, beosztásának és a marhatenyésztésének szélszerűbb módjait.

Egyes hozzáértők idünkint felolvasásokat tartanának a baromtenyésztés, földművelés körébe vágó kérdésekről kisebb belépti díj fizetése mellett, mely az olvasókör javára fordíthatnák. Először ingyenes felolvasások által kellene a néppel megkedveltetni, s megismertetni az olvasóköröket, később csekély díj szedésével a létesítés alapjául szolgáló összeget lehet megteremteni.

Természetesen az olvasóköröknek az erkölcsi és a vallásosságot is kell ápolniok. E végből a körből minden eszeses ital, kártyajáték, szivarozás kitiltandó, mert csak így felelhet meg igazi hivatásának, hogy a szellem táplálásakor az egészségét ne veszélyeztesse.

Ily szellemben és feltételek mellett alakuló olvasókörök vannak hivatva hogy a néppel a való élet kérdéseit megismertessék, hogy ki ő, miért él, van-e szerepe az államban, vajjon pusztán gépezet-e, vagy organismus, a mely érez, gondolkozik és akar. Az iskolán és templomon kívüli a nép tanítása és nevelése a gyakorlati életben: ez az olvasókörök hivatása, melyet ha igazán betöltenek, nemcsak a közigazgatás, kormányzat működését könnyítik meg, hanem a nép vagyonosodásának, jólétének forrásai lesznek.

A munka megkedveltetése, az együvétartozás, a barátság érzetének áplása, a közös érdek, a humanizmus és az emberi méltóság fogalmának ébresztése, tisztázása ezek azok a szép célok, melyeket a nép kebelében alakuló olvasókörök tapintatos és üntudatos vezetése mellett illovel megvalósíthatunk.

— a —.

Fellelő szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Szvoboda József.

HIRDETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint már több év óta fennálló

nyerges és kárpitos üzletemet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelően nyomon rendszert, hol minden e szakba vágó munkák elkészítését legnagyobb készséggel elvállalom és azt cianos kivitelben olcsó ár mellett pontosan eszközölöm.

Raktáron tartok mindenféle ruganyos divátokat 40—200 koronáig és garnitúrákat; úgy hogy itt mindenki beszerzesheti szükségletét ép oly olcsó áron, mint bármely nagyobb városban.

Továbbá kész kocsik és szánok raktáron vannak

Végül a n. é. közönség szives ügyelmét felhívom azon körülményre, hogy a kocsik, valamint minden e szakba vágó munkák javítását elvállalom.

Magamat a n. é. közönség jóindulatú pártfogásába ajánlva maradtam kíváló tisztelettel

Bájer Ferenc,

nyerges és kárpitos.

(Vár-utca, leányiskolával szemben).

13—26

Uj üzlet! (A Hutter-szállodával szemben) Uj üzlet!

SZÉKELYHIDY SÁNDOR

FÉRFI ÉS NŐI DIVAT ÜZLETE.

Midőn áruimnak nagy része már megérkezett, bátor vagyok a n. é. közönséghez azon kérelemmel járulni, hogy méltóztatásuk üzletemben meggyőződést szerezni az én általam hirdetett és szem előtt tartott elv mibenléte fölől.

Én nem akarom, mint a reklámok hazájában, a lapoktól folvert por által üzletem hírnevét megalapítani, hanem egyszeri meggyőződés elég alapot fog arra szolgáltatni, hogy a nagyérdemű közönség becses bizalmát máskor is kiérdemeljem.

Valamint butor megrendelések is a legkedvezőbb feltételek mellett, a legnagyobb pontossággal eszközöltötnék.

Midőn üzletemet és magamat a nagyérdemű közönség becses jóindulatába ajánlom, maradok

kéz szolgálattal

SZÉKELYHIDY SÁNDOR.

Üzletem a déli orákban is nyitva van.

Nyom. a kiadó tulajdonos Szvoboda J Csik-Szeredában.

Elvsem: nagy forgalom, kevés haszon!

Elvsem: nagy forgalom, kevés haszon!